

Кравчина Оксана Євгенівна,
*мол. наук. співробітник Інформаційно-аналітичного відділу педагогічних
інновацій Інституту інформаційних технологій і засобів навчання
НАПН України, м. Київ*

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ У ЧЕСЬКІЙ РУСПУБЛІЦІ

Проблема формування ІКТ-компетентності на рівні початкової освіти на даний час є актуальною для України, оскільки володіння сучасними ІКТ технологіями є основою грамотності сучасної людини. Ми вже існуємо в інформаційному суспільстві, де кожна людина, в тому числі і учень кожен день стикається з великим обсягом інформації з різних джерел. В той же час швидкий розвиток інформаційних технологій та впровадження їх у повсякденне життя відображаються також на розвитку особистості дитини, яка приходить до школи вже на практиці знайома з сучасними технологіями передачі та обробки інформації. Не кажучи вже про те, що застосування засобів ІКТ в шкільній практиці це вже невід'ємна частина сучасної освіти. Відповідно, виникає необхідність у формуванні інформаційної компетентності не тільки вчителів, але й учнів.

Цікавим є досвід розвитку ІК компетентності учнів у Чеській Республіці, саме тому, що ІКТ є необхідною частиною стратегічного планування роботи шкіл. Створення таких планів є запорукою отримання додаткового фінансування від Міністерства освіти, науки та спорту для придбання технічного обладнання та найму необхідного персоналу в області ІКТ. В 2008 році урядом Чехії було створено та прийнято документ «Стратегія розвитку ІКТ в освіті на 2009-2013 роки», в якому викладені дев'ять основних програм щодо підтримки розвитку ІКТ в освіті. Основною метою є підтримка шкіл в досягненні високого рівня використання ІКТ в якості стандартного інструмента для вчителів та учнів. Підтримку та фінансування надають як центральні органи так і регіональні органи влади. Відповідно до нових принципів освітньої політики, які сформульовані в Національній програмі розвитку освіти в Чеській Республіці на дошкільному, початковому, середньому та вищому рівнях освіти створено навчальні програми для учнів від 3 до 19 років. Навчальні програми розробляються на двох рівнях – державному та шкільному. На державному рівні створюються Національна освітня програма, в якій надані основні вимоги до освіти, які стосуються початкової освіти в цілому та рамочні освітні програми, в яких визначаються обов'язковий необхідний обсяг освіти для певних рівнів освіти (для дошкільної, початкової, середньої освіти). На рівні школи створюються освітні програми відповідно до принципів, які представлені в державних програмах. Навчальний план для початкової шкільної освіти вміщує дев'ять основних освітніх областей, серед яких: мова та мовна комунікація (чеська мова та література, іноземна мова), математика, інформаційні та комунікаційні технології, людина та її світ, людина і

суспільство (історія, суспільствознавство), людина і природа (фізика, хімія, природничі науки, географія), мистецтво і культура (музика, образотворче мистецтво), людина і здоров'я (здоров'я освіти, фізична культура), людина і світ роботи. Як бачимо, однією з основних освітніх областей є Інформаційно-комунікаційні технології. Використання ІКТ в шкільній освіті та відповідної підтримки інформаційної грамотності входить до пріоритетних напрямів реформування навчальних програм в Чеській Республіці. Положення ІКТ в навчальних програмах визначається не тільки як самостійний шкільний предмет, але використовується як інструмент для вирішення проблем в якості основи для створення освітнього простору. Розглянемо детальніше програми з ІКТ для школи.

На *першому* етапі розглядаються питання щодо основ роботи з комп'ютером. Очікувані результати: використання основних, стандартних функцій комп'ютера та його основні периферійні пристрої; дотримуватися правил техніки безпеки при роботі з апаратним і програмним забезпеченням, та зуміти виявити та проінформувати у разі несправності; захист даних від пошкодження, втрати та зловживання.

Пошук інформації та зв'язок. Очікувані результати: використання простих та прийнятних шляхів для пошуку інформації в Інтернеті; пошук інформації на Веб-порталах, бібліотеках та базах даних; спілкування з допомогою Інтернету та інших комунікаційних пристроїв.

Обробка інформації та її використання. Очікувані результати: робота з текстом і зображенням у текстових та графічних редакторах.

На *другому* етапі. Пошук інформації та зв'язок. Очікувані результати: перевірити достовірність інформації та інформаційних джерел та оцінити їх важливість та взаємозв'язок.

Обробка інформації та її використання. Очікувані результати: працювати з текстом та графікою, редактором таблиць та використовувати їх при потребі; застосовувати основні естетичні та типографічні правила для роботи з текстом та малюнками; працювати з інформацією відповідно до законодавства про права інтелектуальної власності; використовувати інформацію з різних джерел інформації та оцінювати її; підготовка та представлення інформації в текстовому, графічному та мультимедійному вигляді на рівні користувача.

Оцінюються ІКТ компетенції, так само, як і інші компетенції, а загальні рамки оцінювання компетенцій з ІКТ не створено. ІКТ розглядаються як інструмент для навчання. Учні початкової та середньої школи, обов'язково вивчають предмет «Інформатика» та оцінюються в рамках цього предмету від 1 до 5 балів, при цьому 1- це є найкращим результатом, а 5-найгіршим, оцінювання проходить в кінці кожного семестру. Оцінювання знань в області ІКТ відноситься до компетенції кожної школи, але школи мають відповідати державній навчальній програмі в області ІКТ.

В той же час тест з грамотності ІТ є комерційним для учнів 8-го та 9-го класів, кожна школа може придбати це тестування (оплата з розрахунку на одного учня) і таким чином підтвердити певний рівень ключових компетенцій учнів в

області ІКТ. Тест не є обов'язковим, і це питання вирішується школою самостійно.

Вчитель оцінює досягнення учнів впродовж всього року, а потім в кінці року проводиться остаточне оцінювання за результатами оцінювання впродовж року. Правила оцінювання в кожній школі є частиною загального розпорядку школи. Необхідні засоби безперервної оцінки, як правило встановлюються вчителями певних предметів. Підсумкова оцінка залежить від таких поточних результатів оцінювання як: тест; самооцінка; оцінка іншими учнями (якість проєктів, тощо); порівняння отриманих результатів з результатами інших студентів.

Хочеться зазначити, що результати оцінювання досягнень учнів доступні для батьків, які можуть легко перевірити їх через Інтернет, використовуючи свій базовий логін та пароль для доступу до шкільної системи.

Використані джерела інформації:

1. Сайт Міністерства освіти, молоді та спорту Чеської Республіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.msmt.cz
2. Інститут педагогічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vuppraha.cz
3. Інститут інформації у сфері освіти (пропозиції, статистика) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.uiv.cz